

מסורת הש"ס

א) ב"צ קנ: קדושין ס"א, פ"א, ו' ע"י מוס' ב"צ קנ: ד"ס המקדים וכו' דנכור ספרים נכרי' הכל כמות היובל וכו' יובל אילת ז"כ כחמספחא דהכא בעיד' ז"א, א) ונעל כד: ע"ש, ד) ב"מ ק"ה, ס) ב"ב' ק"ה, א) וכתבשנ' פ"י בענין אחר וע' מיימוני ערכין פ"ד הל"ח ובהשגות ובכ"מ ס"א, א) ויקרא ס"ז,

תורה אור השלם

- וְאֵם אַחֵר דְּהִבֵּל יִקְרֶשֶׁת שְׂדֵהוּ וְחֹשֶׁב לֹא יִהְיֶה אֵת הַכֶּסֶף עַל פִּי הַשֹּׁמֵר וְהַתּוֹרֶה עַד שֶׁנֶּחֱדָל וְגִירָע מִעֲרֻקָּהּ: ויקרא כז ח
- וְאֵם מִשְׁדֶּה אֶתְּוֹרָה יִקְרֶשֶׁת אִישׁ לֹא יִהְיֶה עֲרֻק לִפְּי וְרֹעַ וְהָרָע שְׂעָרִים בְּחֻמֵּשִׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף: ויקרא כז טז

מוסף רש"י

בשעת היובל. בזמן שהיובל נזה, כלל שנה לחמשה פדיוני שות גבורים הכסות, אחת יפה ואחת רעה, כלל בזמן שאין היובל נזה נפדיון נשאר (קדושין ס"א). בורע חומר ששורר. הרינו למישה, החמישים שקל כסף. דכמכני (ויקרא כז) ואם משנה אחתו יקדים אִישׁ לֹא והיה ערק לפי זרעו ועד חומר ששורים וכו' ויטני בית כור (שבת"כ ב"ב), כקעים. כמין גזמות (קדושין ס"א). אין נמדדין עמה. לפדות לפי משפון זה הקצב כפרשה. דחשיב שנה בפני עמק, וכוין לזה היה שנה זרע דקלמן דקומעין לא נקבעים מלאים מים, אין נפדיון אלא בשויין, וכתב"ר מפי' לא מקראי ואם משנה היובל יקדים שנה מה מ"ל, מנין אחת חומר אי שם נקעים עמוקים כי שאין נמדדין עמה, מ"ל שנה, וליכא למימר אין נמדדין עמה דלא קדש כלל, דהטק כשליה המוכר את הבית המקדש את השדה הקדש את כול אפילו כור וגמ, וי"ש נקעים ופלטים (שבת"כ ב"ב ק"ה). פחות מכאן נמדדין עמה. ונפקא לן במרי' ואם אחר היובל יקדים שנה מה מ"ל, מנין אחת חומר אי שם נקעים עמוקים פחות ממשה' או פלטים גבוהים פחות מים טמאים הרי אלו נמדדין עמה מ"ל שנה. נמדדין עמה, לפדות חומר כלל ופונדיון לבית כור לשנה (שם). סלע עיקר הקנק. לשנה. שנה השבוע המגיע לכל שנה כמאלה מחלק חמשים סלעים למ"ט שנים (ב"מ ס"ד). וליקדשו באפני נפשייהו. יחי דלדור ארעא לא קדש' לית נמדדים כקנקע שות לית קטפים כאלן נמדד לעלת כמזון, נקדשו באפני נפשייהו לית נמדדין לפי מה שיש כסן ולא יעלה מדיון שלכן כמזון (קדושין ס"ה). כלומר אל אין וילה למדון עמה לפי כסן שפון בפני עמקן ויובל לפדות כל אחד ואחד בפני עמון מקדשי שמי שדות שיכול לפדות את כלל או ילקדשו מיהא כלפני נפשייהו, שמכילה יפה את חמשים בפני עמון לפי משפון שות חומר ששורים שני שקל כרין שנה אחתו, ואחרי קמין אין נמדדין דמשמע כלל וכלל אין כקדושת מוסת שנה אחתו אלא קדושת דמים לפדות חמשים.

כדי יורא יורי בית כור. אותן הנקעים, לא הור קדשי. בפני עמון כמורת שנה אחתו אלא לפדות בשויין כשדה מקנה, ומשום דגבי שנה אחתו זרע חומש שעורים מכין (שהנצי"א). והנהגה. במרי' גבי שנה אחתו דכתיב ואם גאל יגאל את השדה המקדש אותו (שם). שדה מה ח"ל. והיה לוי למכנה ואם מאחחתו יקדים אִישׁ וגו', וכמו ואם משנה אחתו (קדושין שם). כענין הורח. כדי זרע חומר שעורים (שם). דלאו בני זרעיה גיבהו. וכתב הכסות זרע ומיד' ללאו בני זרעיה גיבהו אין נפדיון דמים הללו אלא כשויה (שם). דומיא דסלעין. שסמם סלע אין חלי וליקדש. קדקס סלע (שם). אי הכי. כיון דעממא מטוס דלוקין בני זרעיה, פחות מכאן נמי. אפילו פלות מין נמי לא יור נמדדין עמה (שם). ובגמרי דאריעא מיקרי הנקעים קרויין אגנות הקרקע, שהמים מתמזגין לתוכן, כמו (שמות כד) וישם אגנתו (קדושין שם) כינוי קרקע. ואין להם סם בפני עמון וכוין דעיקר השדה רחא לזרעה היה כל השדה נקדש בית זרע, והכינו גמלי בעלי גבני שדה (ב"ב שם). שירדי דאריעא מיקרי. מקום סלעים אין להם סם סלעין לעמון אלא על שם הקרקע סם נקדשים שירלות (קדושין שם) ובגמטושיס, שאי אפשר לקרקע להלקט כמלקט ורזעיתו שלא יור סם נקעים וגמטושיס. נגמלי נקעים קלי, ושירדי קלי סלעים (ב"ב שם). וגביע ערביק. שנים עשכורו אור מגרע מן השפזון כמה שמעניי להם ויתמן כמח שמעניי לנסים הנחת (ב"מ ס"ד).

שוורים (דהכי הור זרעי במפולת שוורים) היו מופלאין כים (מלא דגן) והיו מניחין אותו ע"ג העגלה על הקנקן והקנקן היה בו נקב והיה מושך העגלה ע"ג העגלה על הקנקן והקנקן היה בו נקב והיה מושך העגלה ע"ג התלם והיה נופל הרבה ביהר מן הנקב ונפוצים נופל מן הורע ומעט: ותני לוי. מפולת די שאמרו. לא כעוביה. שמפליין הרבה ביהר והיינו ספידא דמקדשי שירבו הכורים: ולא מירק. שספור יתור מדאי שוח ספידא של הקדש שממעט בכורים אלא בינונים: שדה מה ח"ל. לכתוב ואם מאחוחותו יקדשי: כענין חוח. כשיעור הור זרע חומר ששורים בחמישים: מנין. אם הקדש שדה לתך וחצי לתך שערין לפדות: [תל'ן] שדה מ"ב. קדשה: דומיא דסלע. דלאו בני זרעיה (גינהן: א) הכי. כיון דארוקמתא דמלאין מים פרוין חרשים ששכור ויתן פרוין שנה המימה, ואי לא תני אלא רישא בענין לפרוש אין מחשבין חרשים להקדש שיעור כדור חרשים ששכור ויתן פרוין חרשים הבאים לפי שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלמים שמגריעים שנים שלמים ונותנין פרוין שנים שלמים הבאים כדכתיב וחשב לו הכהן על פי השנים הנותרות דמשמע שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלמים אבל חרשים אין מחשבין כלל, והמא אכתי לא ידעין אם עצבו חצי חרשי שנה כשבה לפדותה אם כן לחשב החרשים. (וכאן נמצא חסר). (לשון רב"א): חרשים הבאים כאליו חן שנה. וא"ת למאי דקאמר בגמרא מאי טעם קאמר מה טעם לא גזליין לאחר היובל פחות משפון חרשים להקדש, א"כ בלא סופא דאכל הקדש מחשב חרשים ידעינן ממתניין שההקדש מחשב חרשים הבאים כאליו חן שנה ונתון סלע ופונדיון דהכי משמע ולא גזליין בגירוע אחר היובל פחות משנה דכל כמה דלא מליא שתא לא מגרע לה לפי שאין מחשבין חרשים להקדש. ויש לומר דהור קאמר מה טעם אין גזליין אחר היובל פחות משנה משום דקיימא לן בביתא השוויה תנין אין מחשבין חרשים להקדש אבל חרשי משפון חרשים, והתם אצטרך למינהי סיפא משום אמר לא התם לא גזליין וכו' וכמו שרוא הלשון כתוב בתיכ כתבו במשנה אע"ג דלא אצטרך לסיפא במתני'. תוס' הרא"ש ז"ל: מנין שאם רצה הקדש לעשות

באמנע יוצל. כלומר האזי אחר אפי' אחר עשרים או שלשים שנה קאזי ותאזי פחות מן שנה דקאמר הכי קאמר הבא לגאול באמנע יוצל וליתן סלע ופונדיון לשנים הבאים והיה עומד בניסן שהוא אמנע שנה לא יאמר חצי סלע וחצי פונדיון אפי' נותן משנה זו אלא נותן סלע ופונדיון שלם והיינו דקאמר אין גזליין בפחות משנה דכמה דלא נפקא לה כולה שתא לא מיגרע ליה כלל ולא יהי' גאולת תני שנה אלא גאולת שנה שלימה: מן נשאין מחשבין חרשים עם ההקדש. כדאמרן שאם בלא לגאלה חמש שנים וחצי לפני היוצל אין מחשבין אותן ששה חרשים שיצאו משנה לשנה ששית אלא נותן ששה סלעים וששה פונדיונין: **סלים הנותרים**. כל מה שנה שחזר שנים: א) **לעשות חסד עם**. לחשוב אותן חדשים שיצאו כאילו חן שנה והיו רוחא דידיה: וסיכי דמי דאקדשה כעלמא דמ"ת. דאי משנת למדשים שיצאו מן ביציאה גמורה הוו להו פחות משתי שנים ואינה נגאלת בגירוע: **מתני' נשעם היובל**. בזמן שהיוצל נזה אכל בזמן שאין היובל נזה פודה אותה כשויה כשאר הקדשות: אין נמדדין עמה. והן נפדיון כשוין והשאר לפי חשבון חמשים סלעים לבית כור: ואחד כל האדם. פודה בית א"ל וחומר כחמשים שקל בני סהיא שנה אלא שקלים בין שאינה שנה אלא ה' שקלים: **שבעהים נוסתין חומש**. דכתיב ואם גאל יגאל את השדה המקדש אותו וגו' א) **גב' כור זרע**. שיכולין לזרוע כו קרקע **אחד כור ספוא**. קרקע שקולתין הימנו כור ספואה דהוי כלי מוכר זרע טועה דבההוא לא בעי יין חמשים אלא לפי חשבון הורע או שליש כור או רביע כור: **מפולת יד**. שזורעין ביד: ולא מפולת שוורים. שהיו רגילין למת שקין מלאין זרע על השוורים ומנוקדין השקין מתמחבין נקדין כרצוני ומוליקין אותן ע"פ א) **המתכריעה והורע** נופל וגדולה קרקע המקבלת כור זרע כמפולת יד זרע כמפולת כור זרע נפולת יד זרע שוורים שהיא עבה: **ספא**. אין משערין כורע מעובה שהוא הפסידו

אל פודה: ולא. כורע מידק שהוא הפסד דקדקש דהוי בית כור גדול אלא כזרעיה כזיומתי: מעופש שנומנין צה זרע מרובה. מידק שנומנין זרע מועט וצלעו"ז קלי"ר: וליקדשו. הקן נקעים באפני נפשייהו וליפרקו נמי לפי חשבון חמשים לבית כור ומה הנאה יש כמה שאין נמדדים עמה הא אינהו נמי הכי מיפרקי: שדה מה ס"ל. ה"ל למיכתב ואם מאחחתו יקדש אִישׁ וגו'. בענין סה. בית כור שלם: לפך. חצי כור: פירק. חצי סאה מרי וקב דהיינו שלש קבין שסן חצי סאה: נגאלי. נקעים פחותין מ". נגאלי דארעא ספלים של קרקע שהמים מתכנסין שם ועל שם הקרקע סם נקדשים ואינן חשובין בפני עמון. ופלעים הנמוכין מעשרה שדרי דארעא מיקרי כמו שדרה של כהמה שגבוהה: אף מן ההקדש. דכי היכי דמיגרעא כחותן שנים שעמדה בידו שלא הקדישה ה"ז מיגרעא מחמת אותן שנים שעמדה ביד הקדש משעת הקדש עד שעת פדיון: אי נמי לא אכלס. שלא זרע גוזר כלום וזה השפירה לשום אדם שהימה לפני ביד הקדש מנכה סלע ופונדיון לכל שנה מן וטעם היובל שעבר עד שעת פדיון: **במתני' אינה יולאה מידו** יוצל. ליתס מתחלקת לכהנים כדכתיב (ויקרא כז) והיה השדה כלאמו ביוצל וגו': גאלה בנו יולאה לאביו ביוצל. ולא לכהנים כדליף כדרייתא בגמ' [ע"ז]. גאלה אחד מקרוביו. מיד גוזר וכל המקדש וגאלה מיד קרובו יולאה ביוצל ומתחלקת לכהנים כי היכי דהוה נפיק מדידה דההוא קרוב דלמי האי ממממיה: גאלה כפן. מיד גוזר לא יאמר הואיל ואם גאלה ישראל הימה יולאה לי ולתציריי ביוצל ועכשיו שהרי היא תחת ידי שגאלמיה אין לך כהן מן גדול ממני ומהא שלי: גמ'.

היובל הני מילי כי אקדשה בסוף מ"ח אבל כי אקדשה בחצי מ"ח לימא דליהוי כמו שהקדישה בתחילת מ"ח יהוי ב' שנים לפני היובל וליגאל בגירוע קמ"ל ודבעידן הני חדשים שנה כאילו הקדישה בסוף מ"ח משום ורוחא דקדקש דאינו גואל בגירוע אלא נותן ג' שקל הקדש ויהיו אבל הקדש מחשב חרשים שנה וכן נמי אם עמדה בירשות הקדש עשר שנים ומתנה לא חישובו המקדשי אלא עשר שנים ואותה שנה יחשבנה בשנה שלימה עם השנים הנותרות ויתן בעד אותה שנה נמי סלע ופונדיון כשנה שלימה עם אותן שנים הנותרות עד היובל: גמ' ח"ל וחשב לו תכונן מ"ב. שיחשב בין שדא ירוח להקדש: בחיג' בשעת היובל. בזמן שהיובל נזה: נתון. לאלתר לאחר היובל כשחזר גזאלה מיד (ההקדש) הוא נתון [כבור] חומר שעורים ג' שקל: אין נמדדין חסד. מפני שתן ושות לעצמן: להכיר עד חש למנוח ולעולם אכאמ לך דאפילו פדה בתחילת היובל נתון חמישים ופונדיון דהגיע תני חסד [בתקוני פ"ה הלכה ד ה) חסד אמר חריי נותן דבר שנה בשנה. בכל שנה סלע ופונדיון אין לשפועין לו [שנאמר וחסל את הכסף כמה במגע לו ליתן עד היובל ויתנו ביהרן]: אחד הבעלים ואחד כל אדם. רשאין לפדות זרע חומר ששורים בני שקל: אלא שהבעלים. מוססין על ג' שקל חומש שנה: ואם גאל יגאל את השדה המקדשי אותו ויסק חמישית כסף: גמ'. כור זרע ולא כור תבואה. כלומר כשחזר מידד כמה כור יש כור מידד במקום הורע לזרוע בו כור והיינו יתור במקום שיכול ליגדל בו כור תבואה לפי שגבירי זרע יבישה שיבולת תבואה והיינו רוחא של מקדש דאי אול בתור כור תבואה היה נותן הרבה סלעים אלא בתור כור זרע אול: כור [ורין]. ורוע במפולת יד ולא ורוע במפולת מידד במקום הורע לזרוע בו כור והיינו יתור חסדו נופל הורע דרך אותו נקב וכן וזו וזרעין בשוורים ועכשיו מי שזורע במפולת יד מפפור יתור הורע ותופס בית של מקדש דאי אול בתור כור תבואה היה נותן הרבה סלעים אלא בתור כור זרע אול: כור [ורין]. ורוע במפולת יד ולא ורוע במפולת מידד במקום הורע לזרוע בו כור והיינו יתור חסדו נופל מן הורע ומעט: ותני לוי. מפולת די שאמרו. לא כעוביה. שמפליין הרבה ביהר והיינו ספידא דמקדשי שירבו הכורים: ולא מירק. שספור יתור מדאי שוח ספידא של הקדש שממעט בכורים אלא בינונים: שדה מה ח"ל. לכתוב ואם מאחוחותו יקדשי: כענין חוח. כשיעור הור זרע חומר ששורים בחמישים: מנין. אם הקדש שדה לתך וחצי לתך שערין לפדות: [תל'ן] שדה מ"ב. קדשה: דומיא דסלע. דלאו בני זרעיה (גינהן: א) הכי. כיון דארוקמתא דמלאין מים פרוין חרשים ששכור ויתן פרוין חרשים הבאים לפי שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלמים שמגריעים שנים שלמים ונותנין פרוין שנים שלמים הבאים כדכתיב וחשב לו הכהן על פי השנים הנותרות דמשמע שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלמים אבל חרשים אין מחשבין כלל, והמא אכתי לא ידעין אם עצבו חצי חרשי שנה כשבה לפדותה אם כן לחשב החרשים. (וכאן נמצא חסר). (לשון רב"א): חרשים הבאים כאליו חן שנה. וא"ת למאי דקאמר בגמרא מאי טעם קאמר מה טעם לא גזליין לאחר היובל פחות משפון חרשים להקדש, א"כ בלא סופא דאכל הקדש מחשב חרשים ידעינן ממתניין שההקדש מחשב חרשים הבאים כאליו חן שנה ונתון סלע ופונדיון דהכי משמע ולא גזליין בגירוע אחר היובל פחות משנה דכל כמה דלא מליא שתא לא מגרע לה לפי שאין מחשבין חרשים להקדש. ויש לומר דהור קאמר מה טעם אין גזליין אחר היובל פחות משנה משום דקיימא לן בביתא השוויה תנין אין מחשבין חרשים להקדש אבל חרשי משפון חרשים, והתם אצטרך למינהי סיפא משום אמר לא התם לא גזליין וכו' וכמו שרוא הלשון כתוב בתיכ כתבו במשנה אע"ג דלא אצטרך לסיפא במתני'. תוס' הרא"ש ז"ל: מנין שאם רצה הקדש לעשות

אין מקדישין פרק שביעי ערכין

כה.

דאקדשיה בפלגיה דארבעים ותמני. ללא דוקא נקט דאקדשיה ללא צהקדש מליא מילמא כי אסם בגמולא: **וליקדשו באפי נפשייהו**. יט' פירשתי כב"ב (דף קג.) וקדושין (דף סא.): (ש"ין לע"ב) **ליעידה** ופעבר עברי. וא"ת אמאי לא חשיב נמי מן לנחלה ואין לומר דמשום דלא ידעינן נחלה אלא מטעם זה שהוא קודם לצהה אחזה כדליתא כפרק יש ונחלין ג' דף ק"ה: הא לימא דלפילו יהא שוים כשאר דברים כמו עזד עברי ושדה אחזה מכל מקום ליעידה הנן קודם ללא כקרא כדליתא ומיניה ידעינן שפיר נחלה לכן נראה לפרש דלא נקט אלא דלא שייכא נחלא כלל כלל אלא דליתא שייכא נחלא מכלל היכא דליכא ללא כן ולא בת (כא) (ולא אב): כלום

לשנה עושה היכי דמי כגון דאקדשיה בפלגא דארבעין ותמני ת"ל וחשב לו הכהן מ"מ: **מתני'** ^אהמקדיש שדהו ^בבשעת היובל נותן כבורע חומר שעורים חמישים שקל כסף היו שם ג'נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אינן נמדדין עמה פחות מכאן נמדדין עמה ^גהקדישה ישתים ושלש שנים לפני היובל נותן ^דסלע ופונדיון לשנה ואם אמר ההריני נותן דבר שנה בשנה אין שומעין לו אלא נותן את כולו כאחד אחד בעלים ואחד כל האדם מה בין בעלים לכל אדם י'אלא ^השבעלים נותנין חומש וכל אדם אין נותנין חומש: **גמ'** תנא י'כור זרע ולא כור תבואה מפולת יד ולא מפולת שוורים תני לוי י'לא ^ומעבה ולא מידק אלא בינוני: היו שם נקעים עמוקים כו': ^זוליקדשו באנפי נפשייהו וכי תימא כיון דלא הוו בית כור לא הוו קדשי והתניא שדה מה ת"ל לפי שנאמר ^חזרע חומר שעורים בחמישים שקל כסף אין לי אלא שהקדיש כענין הזה מנין לרבות לתך וחצי לתך ^טסאה ותרקב וחצי תרקב ת"ל שדה מ"מ אמר מר עוקבא בר חמא הכא בנקעים מלאים ^ימים דלאו בני זריעה נינהו דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים ש"מ אי הכי פחות מכאן נמי הנהו נגאני דארעא מיקרו שירדי דארעא מיקרו: הקדישה שתים ושלש וכו': ת"ר וגרע מערבך אף מן ההקדש שאם אכלה הקדיש שנה או שתים אי נמי לא אכלה אלא שדיתה לפניו מן נותן סלע ופונדיון לשנה: ואם אמר הריני נותן כו': ת"ר מנין שאם אמרו בעלים מן הרינו נותנין דבר שנה בשנה שאין שומעין להם ת"ל וחשב לו הכהן את הכסף עד שיהא כסף כולו כאחד אחד בעלים ואחד כל אדם מה בין בעלים לכל אדם שהבעלים נותנין חומש וכל אדם אין נותנין חומש: **מתני'** הקדישה ג'גאלה אינה יוצאה מידו ביובל גאלה בנו יוצאה לאביו ביובל גאלה אחר או אחד מהקרובים וגאלה מידו יוצאה לכהנים ביובל גאלה אחד מן הכהנים והרי היא תחת ידו לא יאמר הואיל והיא יוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת ידי הרי היא שלי אלא יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים: גמ'.

מידק שנומנין זרע מועט וצלעו"ז קלי"ר: וליקדשו. הקן נקעים באפני נפשייהו וליפרקו נמי לפי חשבון חמשים לבית כור ומה הנאה יש כמה שאין נמדדים עמה הא אינהו נמי הכי מיפרקי: שדה מה ס"ל. ה"ל למיכתב ואם מאחחתו יקדש אִישׁ וגו'. בענין סה. בית כור שלם: לפך. חצי כור: פירק. חצי סאה מרי וקב דהיינו שלש קבין שסן חצי סאה: נגאלי. נקעים פחותין מ". נגאלי דארעא ספלים של קרקע שהמים מתכנסין שם ועל שם הקרקע סם נקדשים ואינן חשובין בפני עמון. ופלעים הנמוכין מעשרה שדרי דארעא מיקרי כמו שדרה של כהמה שגבוהה: אף מן ההקדישה בידו שלא הקדישה ה"ז מיגרעא מחמת אותן שנים שעמדה ביד הקדש משעת הקדש עד שעת פדיון: אי נמי לא אכלס. שלא זרע גוזר כלום וזה השפירה לשום אדם שהימה לפני ביד הקדש מנכה סלע ופונדיון לכל שנה מן וטעם היובל שעבר עד שעת פדיון: **במתני' אינה יולאה מידו** יוצל. ליתס מתחלקת לכהנים כדכתיב (ויקרא כז) והיה השדה כלאמו ביוצל וגו': גאלה בנו יולאה לאביו ביוצל. ולא לכהנים כדליף כדרייתא בגמ' [ע"ז]. גאלה אחד מקרוביו. מיד גוזר וכל המקדש וגאלה מיד קרובו יולאה ביוצל ומתחלקת לכהנים כי היכי דהוה נפיק מדידה דההוא קרוב דלמי האי ממממיה: גאלה כפן. מיד גוזר לא יאמר הואיל ואם גאלה ישראל הימה יולאה לי ולתציריי ביוצל ועכשיו שהרי היא תחת ידי שגאלמיה אין לך כהן מן גדול ממני ומהא שלי: גמ'.

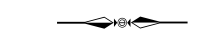
היובל הני מילי כי אקדשה בסוף מ"ח אבל כי אקדשה בחצי מ"ח לימא דליהוי כמו שהקדישה בתחילת מ"ח יהוי ב' שנים לפני היובל וליגאל בגירוע קמ"ל ודבעידן הני חדשים שנה כאילו הקדישה בסוף מ"ח משום ורוחא דקדקש דאינו גואל בגירוע אלא נותן ג' שקל הקדש ויהיו אבל הקדש מחשב חרשים שנה וכן נמי אם עמדה בירשות הקדש עשר שנים ומתנה לא חישובו המקדשי אלא עשר שנים ואותה שנה יחשבנה בשנה שלימה עם השנים הנותרות ויתן בעד אותה שנה נמי סלע ופונדיון כשנה שלימה עם אותן שנים הנותרות עד היובל: גמ' ח"ל וחשב לו תכונן מ"ב. שיחשב בין שדא ירוח להקדש: בחיג' בשעת היובל. בזמן שהיובל נזה: נתון. לאלתר לאחר היובל כשחזר גזאלה מיד (ההקדש) הוא נתון [כבור] חומר שעורים ג' שקל: אין נמדדין חסד. מפני שתן ושות לעצמן: להכיר עד חש למנוח ולעולם אכאמ לך דאפילו פדה בתחילת היובל נתון חמישים ופונדיון דהגיע תני חסד [בתקוני פ"ה הלכה ד ה) חסד אמר חריי נותן דבר שנה בשנה. בכל שנה סלע ופונדיון אין לשפועין לו [שנאמר וחסל את הכסף כמה במגע לו ליתן עד היובל ויתנו ביהרן]: אחד הבעלים ואחד כל אדם. רשאין לפדות זרע חומר ששורים בני שקל: אלא שהבעלים. מוססין על ג' שקל חומש שנה: ואם גאל יגאל את השדה המקדשי אותו ויסק חמישית כסף: גמ'. כור זרע ולא כור תבואה. כלומר כשחזר מידד כמה כור יש כור מידד במקום הורע לזרוע בו כור והיינו יתור במקום שיכול ליגדל בו כור תבואה לפי שגבירי זרע יבישה שיבולת תבואה והיינו רוחא של מקדש דאי אול בתור כור תבואה היה נותן הרבה סלעים אלא בתור כור זרע אול: כור [ורין]. ורוע במפולת יד ולא ורוע במפולת מידד במקום הורע לזרוע בו כור והיינו יתור חסדו נופל מן הורע ומעט: ותני לוי. מפולת די שאמרו. לא כעוביה. שמפליין הרבה ביהר והיינו ספידא דמקדשי שירבו הכורים: ולא מירק. שספור יתור מדאי שוח ספידא של הקדש שממעט בכורים אלא בינונים: שדה מה ח"ל. לכתוב ואם מאחוחותו יקדשי: כענין חוח. כשיעור הור זרע חומר ששורים בחמישים: מנין. אם הקדש שדה לתך וחצי לתך שערין לפדות: [תל'ן] שדה מ"ב. קדשה: דומיא דסלע. דלאו בני זרעיה (גינהן: א) הכי. כיון דארוקמתא דמלאין מים פרוין חרשים ששכור ויתן פרוין חרשים הבאים לפי שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלמים שמגריעים שנים שלמים ונותנין פרוין שנים שלמים הבאים כדכתיב וחשב לו הכהן על פי השנים הנותרות דמשמע שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלמים אבל חרשים אין מחשבין כלל, והמא אכתי לא ידעין אם עצבו חצי חרשי שנה כשבה לפדותה אם כן לחשב החרשים. (וכאן נמצא חסר). (לשון רב"א): חרשים הבאים כאליו חן שנה. וא"ת למאי דקאמר בגמרא מאי טעם קאמר מה טעם לא גזליין לאחר היובל פחות משפון חרשים להקדש, א"כ בלא סופא דאכל הקדש מחשב חרשים ידעינן ממתניין שההקדש מחשב חרשים הבאים כאליו חן שנה ונתון סלע ופונדיון דהכי משמע ולא גזליין בגירוע אחר היובל פחות משנה דכל כמה דלא מליא שתא לא מגרע לה לפי שאין מחשבין חרשים להקדש. ויש לומר דהור קאמר מה טעם אין גזליין אחר היובל פחות משנה משום דקיימא לן בביתא השוויה תנין אין מחשבין חרשים להקדש אבל חרשי משפון חרשים, והתם אצטרך למינהי סיפא משום אמר לא התם לא גזליין וכו' וכמו שרוא הלשון כתוב בתיכ כתבו במשנה אע"ג דלא אצטרך לסיפא במתני'. תוס' הרא"ש ז"ל: מנין שאם רצה הקדש לעשות

שיטה מקובצת

מתני' **אין מחשבין חרשים להקדש אבל** ההקדש מחשב חרשים (כדפוס הוא בדרך כל ע"א אבל אין שם מקומו). **אין מחשבין חרשים**. אין מחשבין חרשי השנה שעבור בשעת פדיון לגרע כנגדן מן הפדיון אבל הקדש מחשב חרשים הנתונים לבא משנת הפדיון כאילו חן שנה המימה אפי"ס שכבר כעבר חצי חדשי השנה ויתן פרוין שנה המימה, ואי לא תני אלא רישא בענין לפרוש אין מחשבין חרשים להקדש שיעור כדור חרשים ששכור ויתן פרוין חרשים הבאים לפי שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלמים שמגריעים שנים שלמים ונותנין פרוין שנים שלמים הבאים כדכתיב וחשב לו הכהן על פי השנים הנותרות דמשמע שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלמים אבל חרשים אין מחשבין כלל, והמא אכתי לא ידעין אם עצבו חצי חרשי שנה כשבה לפדותה אם כן לחשב החרשים. (וכאן נמצא חסר). (לשון רב"א): חרשים הבאים כאליו חן שנה. וא"ת למאי דקאמר בגמרא מאי טעם קאמר מה טעם לא גזליין לאחר היובל פחות משפון חרשים להקדש, א"כ בלא סופא דאכל הקדש מחשב חרשים ידעינן ממתניין שההקדש מחשב חרשים הבאים כאליו חן שנה ונתון סלע ופונדיון דהכי משמע ולא גזליין בגירוע אחר היובל פחות משנה דכל כמה דלא מליא שתא לא מגרע לה לפי שאין מחשבין חרשים להקדש. ויש לומר דהור קאמר מה טעם אין גזליין אחר היובל פחות משנה משום דקיימא לן בביתא השוויה תנין אין מחשבין חרשים להקדש אבל חרשי משפון חרשים, והתם אצטרך למינהי סיפא משום אמר לא התם לא גזליין וכו' וכמו שרוא הלשון כתוב בתיכ כתבו במשנה אע"ג דלא אצטרך לסיפא במתני'. תוס' הרא"ש ז"ל: מנין שאם רצה הקדש לעשות

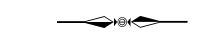
עין משפט‏
נר מצוה‏

ח א מ"י פ"ד מה' ערכין הל"ט:
ז ב מ"י שם הל"ז:
י ג מ"י שם הל"ט:
יד ד ה מ"י שם הל"ז:
יב ז מ"י שם הל"ט:
יג ז ה מ"י שם הל"ז:
יד ט מ"י שם הל"ט:
טו י מ"י שם הל' כג:

לעזי רש"י

קלי"ר ד קל"ר. ד.ליל.

שינויי נוסחאות

א) מנין שאם רצה הקדש לעשות חמישים שנה עושה (ש"ס). ב) שבעלים נתון (ש"ס). ג) לא מעובה (ש"ס). ד) כדפיר' סאה וחצי סאה, ט) ננקעים מלאים עסקינן ללאו בני זרעה (ש"ס). ו) מנכה סלע ופונדיון בכל שנה ושנה (ש"ס). ז) בעלים הרי אנו טמאים (ש"ס). ח) פחות משנה דקאמר (ש"ס). ט) ז"ק וזיע' (ש"ס). י) שנה גמולה רש"י, יא) בית כור כחמשים (ש"ס). יב) בני מליכות חמשין אלא (ש"ס). יג) ע"פ' שם המפרש (ש"ס). יד) כמפולת שוורים (ומת' זרע וזיע' (ש"ס). טו) ללל שנה [מתקן] (ש"ס). טז) נלל שנה שעברה מיוגל (ש"ס). טז) הכי דאי הוה פיקו לא אפי"ס למרעא דהוה נפקא ביובל ומתחלקת (ש"ס). יז) ומתחלקת (ב"ב). יח) י"א ראו, יט) נפשייו, מה שפי' רש"י בקדושין כפרק האומר ורשב"ם בס' המוכר את הבית לא נהירא שהרי אפי' שדה אחי יכול לגאול להצאנן כדמסיב בס"ק דקדושין דלדור וגואל וגואל להצאנן ויפשימי כצ"כ וקדושין (ש"ס). ק) לנחלה שהרי הבן הוא קודם לנחלה (ש"ס). ואין (כא) ט"ס,

רבינו גרשום

דכמה דלא מליא ליה שנה לא מפרקא ליה. כלומר שאם היה ביד הקדש ה' שנים ומתנה וגאלה לא יאמר אותו ה' שנים ומתנה שהיתה ביד הקדש אינר כנגדן ו' שקלים ושש פונדיונין ואחשוב אותה שנה כאילו היתה שלימה אלא יחשבנה עם השנים הנותרות עד היובל ליתן סלע ופונדיון לשנה להקדש בשביחה: מאי קמ"ל דאין מחשבין חרשים להקדש. כלומר דאם הקדישה וכתבי' שנה גאלה לא יגרע כנגדו להקדש חצי סלע וחצי פונדיון: הא במריא קמתי. לה דאין מחשבין כלל: אמר לך רב אין חדא מיהא ויתא ומה טעם קאמר. הילכך מיהא ליכא למירק למעוטי שנה היובל עצמה: מתני': אין מחשבין חרשים להקדש. שלא חישוב עם ההקדש כתבי' שנה או בח' חדשים כמו שהקדישה בסוף שנה לפחות כנגדם למקדש(כ) סלע ופונדיון או כנגד חרשים שעברו כרתנין כברייתא שנים שלימות שלא היתה בירשותה אתה מחשב לפחות כנגדן סלע ופונדיון ולא כנגד חרשים: אבל הקדש מחשב חרשים שנה כדמפרש בגמרא דאקדשה בפלגא דארבעין ותמני וסד"א האי דארבין אין מקדישין לגאול בגירוע פחות משתי שנים לפני

היובל הני מילי כי אקדשה בסוף מ"ח לימא דליהוי כמו שהקדישה בתחילת מ"ח יהוי ב' שנים לפני היובל וליגאל בגירוע קמ"ל ודבעידן הני חדשים שנה כאילו הקדקש דאינו גואל בגירוע אלא נותן ג' שקל הקדש ויהיו אבל הקדש מחשב חרשים שנה וכן נמי אם עמדה בירשות הקדש עשר שנים ומתנה לא חישובו המקדשי אלא עשר שנים ואותה שנה יחשבנה בשנה שלימה עם השנים הנותרות ויתן בעד אותה שנה נמי סלע ופונדיון כשנה